

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

תוכן

- א. לזה חמשה בנים ולזה חמשה בנות ואמר אחת מבנותיך מקודשת לאחד מבני כל אחת ואחת צריכה חמשה גיטין 1
- ב. המקדש בפירות שביעית מקודשת 2
- ג. ושמע מינה קידשה בגזל אינה מקודשת אפילו בגזל דידה 2
- ד. אשה נעשית שליח לחבירתה ואפילו במקום שנעשית לה צרה 4
- ה. גזל ולא נתיאשו הבעלים שניהם אינם יכולים להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו 4
- ו. דגול דידה ... אינה מקודשת ... הא דשידך הא דלא שדיך 5
- ז. ההיא איתתא ... אתא ההוא נברא הטף זווי מחבריה ושדא לה אמר לה מיקדשת לי ... לית דחש להא דר' שמעון דאמר סתם גזילה יאוש בעלים הוי 6
- ח. ההוא אריסא דקדיש במוזא דשמכי ... מאן אחלך ... אנא שקלי כישא שקיל את כישא כישא 7
- ט. לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד 8
- י. כיצד אמרו תורם שלא מדעת תרומתו תרומה ... וליקט ותרם שלא ברשות אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה ... שבא בעל הבית ומצאו ואמר לו כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהם תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה היו הבעלים מלקטים ומוסיפים בין כך ובין כך תרומתו תרומה 9
- יא. המקדש בחלקו בין קדשי קדשים בין קדשים קלים אינה מקודשת 11
- יב. במעשר שני בין שוגג בין מזיד לא קידש 11
- יג. ובהקדש ... בשוגג קידש במזיד לא קידש 13

דף נב.

א. לזה חמשה בנים ולזה חמשה בנות ואמר אחת מבנותיך מקודשת לאחד מבני כל אחת ואחת צריכה חמשה גיטין

מי שהיו לו חמשה¹ בנים ועשו כולן את אביהם שליח לקדש להם אשה, ואמר אבי הבנים לאיש שהיו לו חמש בנות, אחת מבנותיך מקודשת לאחד

¹ רמב"ם הלכות אישות פרק ט הלכה ז

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

מבני, וקיבל האב הקידושין, כל אחת מהן צריכה חמשה גטין מכל האחין, הואיל וכולן נתנו רשות לאב לקדש להן, מת אחד מהם כל אחת מהן צריכה ארבעה גטין, וחליצה מאחד מהם.

ב. המקדש בפירות שביעית מקודשת

אסור² לקדש בפירות שביעית או בדמי פירות שביעית³, ובדיעבד המקדש בפירות שביעית קודם הביעור⁴, הרי זו מקודשת⁵. ויש מתירים⁶ אף לכתחילה.

ג. ושמע מינה קידשה בגזל אינה מקודשת אפילו בגזל דידה

הכסף שמקדש⁷ בו צריך שיהיה משלו, דכתיב [דברים כד, פסוק א] **פִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְגו'**, וסתם מה שאדם קונה קונה בעד שלו.

אבל אם גנב או גזל או חמס וקידש בו קודם שנתייאשו הבעלים, אפילו שידך אותה תחלה ונתרצית לו ואמר לה התקדשי לי בזה, אינה מקודשת⁸. ויבואר להלן בעזה"ת,

² רמב"ם שם פרק ה הלכה ג

³ לענין אם אסור לקדש אשה בדמי שביעית עיין בירושלמי פרק ה' דשביעית הלכה ה' דאמרין התם אמר רבי יוסי זאת אומרת שאסור לו ליקח אשה מדמי שביעית וכבר הביא הר"ש הירושלמי הזה ועיין בירושלמי פרק קמא דמעשר שני הלכה א' ודו"ק. ועיין במה שכתבו התוספות ריש פרק קמא דע"ז (דף סב) ד"ה נמצא שצידדו לומר דלכתחילה שרי לקדש אשה בפירות שביעית דאע"ג דלאו לאכלה הוא משום פריה ורביה אקילו בה רבנן ותמהני איך לא השגיחו בדברי הירושלמי שכתבנו. ומדברי רבינו שכתב המקדש בפירות שביעית כו'. נראה דסבירא ליה דדוקא בדיעבד אבל לכתחילה אסור וכסברת הירושלמי. משנה למלך שם

⁴ אבל אחר ביעור כבר מבואר דעת הרמב"ם בהלכות שמטה ויובל פרק ז' הלכה ג' דאם לא מצא אוכלין טעון שריפה כשאר אסורי הנאה ואיסורי הנאה נינהו. בני אהובה שם

⁵ איכא למידק דבפירות שביעית כתיב והיתה שבת הארץ לכם לאכלה ודרשינן לאכלה ולא לסחורה מעתה איך נאמר דהרי זה מקודשת מאי שנא מכהן שקדש בחלקו שכתב רבינו בדין ה' שאינה מקודשת שלא הותרו אלא לאכילה. צ"ל שאני התם דהוי ממוז גבוה ולכך אינה מקודשת אפילו בדיעבד. אי נמי יש לומר דפירות שביעית אף שנאסרו לסחורה הרי הותרו לכמה הנאות ולא דוקא לאכילה וכמ"ש פ"ה דשמיטה ויובל עיין שם והתוספות בפסחים דף נ"ב הוסיפו דיש סחורה שמותרת בפירות שביעית עיין שם. מעשה רקח שם

⁶ תי' קמא בתו' ע"ז ס"ב א' ד"ה נמצא [וכן בתו' ר"י מפריש שם בשם רבן] אבל לתי' בתרא שם אסור וכ"ד הרמב"ן והרשב"א והריטב"א וחי' הר"ן שם ובמלא"ש בשם הר"ש כתי' נראה כמסתפק בזה ורש"ם דף קנ"ו ב' כתב דאסור. ולכאורה יש להביא ראיה שדעת הרמב"ם להתיר לכתחילה שהרי בשמיטה ויובל פרק ו הלכה י כתב "דמי שביעית אין פורעין מהם את החוב, ואין עושין בהן שושבינות, ואין משלמין מהן תנמולין" וכו' הנה הזכיר שושבינות ולא הזכיר ואין מקדשין בהם משמע שמותר. וצ"ע.

⁷ שו"ע ונו"כ אבהע"ז כח א

⁸ דסתם גזילה לאו יאוש בעלים. ט"ז שם א

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ואם קדשה בגזל או גניבה של גוי⁹ אפילו לא נתייאש הגוי הרי זו מקודשת, שהרי מן הדין אין צריכין להחזיר לו רק מכה קידוש השם¹⁰, לפיכך הוא נחשב שלו ומקודשת. וי"א¹¹ שחייב להשיב אם החפץ בעין גם בגזל מגוי, שאינם קידושים גמורים ואם קדשה אחר צריכה גט משניהם.

וכבר התבאר לעיל דף יג. שגזל את¹² האשה או גנב ממנה או חמסה, בין גזל כסף¹³ ובין אם גזל חפץ¹⁴, ולא נתייאשה ולא השתנה החפץ¹⁵. וחזר וקדשה בגזל או בגניבה או בחמס שלה, ואמר לה הרי את מקודשת לי בו, אם לא קדם ביניהם שידוכין ונטלה ושתקה אינה מקודשת, שיכולה לומר¹⁶ אכן לקחתי אבל כיון שהוא שלי לקחתי, ולא לשם קידושין לקחתי. ואינה נאמנת לומר שמתחלה קבלה לשם קידושין¹⁷.

⁹ רמ"א שם

¹⁰ בב"ש שם ה כתב הנה לדעת רש"י בסנהדרין דף נ"ו ס"ל גזילות וגניבות עכו"ם אינו אלא מדרבנן משום חילול השם, ועיין רש"י פרק לולב הגזול דף ל' ועיין תשובת ש"א סימן ב', וכן משמע בתוספות פרק הגזול דף קי"ג, ועיין ב"ש"ש מיהו הרמב"ם רפ"א הלכות גניבה והסמ"ג וטור ח"מ סי' שמ"ח ס"ל דהוא א"ד מיהו כל זה איירי בגזלן וגנב עצמו אבל הלוקח ממנו בלא יאוש ליכא א"ד דהא עושק מעכו"ם אינו אלא מדרבנן כמ"ש בכ"מ ריש ה"ג הטעם הואיל שבא לידו בהיתר כן הוא בלוקח, ועיין בח"מ מ"ש בסמוך ובש"ך סימן שמ"ח הניח בצ"ע דברי הרב ולמ"ש ניהא, מיהו מ"ש דא"צ להחזיר רק משום קידוש השם ולכאורה נראה דאיכא איסור דרבנן כמו בעושק.

¹¹ ח"מ שם ג ובאמת דברים הללו צ"ע דהא משמע בגמ' בכמה דוכתי דגזל וגניבת הכותים אסור מן התורה רק דכפל א"צ לשלם בכותי מדכתיב רעהו ואם כן מנ"ל לחלק בין גזל כותי לגזל ישראל דילמ' מדינא צריכה להחזיר לכותי כל שהגזילה שלו בעין ולא נתייאש הכותי. ועיין באר היטב שם ה ומצאתי בספר נחלת צבי שתירץ היינו דוק' דכל זמן שהגזילה של עכו"ם ביד הגזולן צריך להחזיר אבל אם עבר ומכר או נתן לאחר א"צ להשתדל וליקח אותו ולהחזיר רק מכה קדוש השם ע"כ

¹² שו"ע ונו"כ שם ב

¹³ ואם עשה שינוי מעשה בכסף, והחזירו לקדמותו, וקידשה בהם ושתקה אפילו אם לא היה שידוכין קודם מקודשת כיון שאינו אלא חוב שהרי קנאם בשינוי מעשה. ח"מ שם ה, וב"ש ז

¹⁴ ב"ש שם ז

¹⁵ אבל אם נתייאשה כבר והוא קנה הגזילה בשינוי מעשה כדן וכהלכה לא גרע מגזל דעלמא דמקדשין בו לאחר יאוש ואף על פי שחייב הגזולן להחזיר דמים לגזול מ"מ לא עדיף זה מחוב דעלמא דמ"מ החפץ שלו רק שדמים הוא חייב לה. ח"מ שם ה. ב"ש ז

¹⁶ וק' דאדא דל' ר"ג משמע דוקא דיכולה לומר אין שקלי משמע הא אמרה דלקדושי שקלה מקודשת ותו א"כ דמצד נאמנות אתינן עלה מה מהני טעם הר"ן דהחכמים אמרו דעתה כמו שיבואר וכו' הא האדם נאמן על עצמו לשווי' התיבא דאיסורא ותו דברים אלו אמורים בשם הרשב"א וכבר הבאתי בשמו דכל דמסתמא אינה מקודשת אפילו בספק אף הגדתה לאו מידי הוא דהוה כנתקדשה בלא עדים ובוה מתורץ באמת אף לו ר"ג שיכולה לומר וכו' ואינם אפי' קדושי ספק שוב אפילו אמרה שקיבלה לקדו' אינם קדו' בעדים ואינם כלום. בית מאיר שם.

¹⁷ רמ"א שם, דלאו כל כמינה, דשמו חכמים דעתה דלא ניהא לה לאיקדושי בגזל דידה אם לא בדשדיך, ואמר לה בשעת נתינה התקדשי לי בו ונטלתו ושתקה, או שלא שידך ואמר התקדשי לי בו ואמרה הן בשעת קבלת הקידושין. לבוש שם, ועיין ח"מ שם ה דהרמ"א קאי ארישא.

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

גנבה האשה מהמקדש, וקדשה באותו גזל אינה מקודשת אפי' במשודך¹⁸.

ד. אשה נעשית שליח לחבירתה ואפילו במקום שנעשית לה צרה

אשה נעשית¹⁹ שליח לחבירתה לקבל לה קידושין, אף על פי שבשעת אותן הקידושין נעשית לה צרה, כגון שמקדש לשתיהן בבת אחת²⁰, שתיהן מקודשות.

ולא רק אם עשתה שליח בפירוש והיא נתרצית להיות שלוחה, אלא אפילו²¹ לא נתרצית להיות שלוחה, אלא כשאמרה לה חבירתה קבלי קידושין בשביל שנינו היא שתקה ולא אמרה הן, אלא קבלה בסתם²², אפילו כך אומרים אנו בשביל שתיהן²³ קבלה²⁴.

ה. גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינם יכולים להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו

הגזול את חבירו²⁵ ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינן יכולין להקדיש, זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו וכן כל כיוצא בזה.

¹⁸ באר היטב מהמהרי"ל סי' ע"ח וע"ש סי' ק"א.

¹⁹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז לו ח

²⁰ אך אשת איש לקבל מבעלה עבור אשה אחרת, עיין בס' בית מאיר שכתב דנראה דאשת איש אינה יכולה להיות ש"ק לחברתה לקבל קדושין מבעלה ואף דהבא קי"ל דנעשה שליח ואפילו במקום שנעשה לה צרה היינו במקדש לשתיהן ד"ל מגו דזכיה לנפשה כו' ואפילו אם היתה זו כבר מקודשת מ"מ יכולה לקבל קדושין מבעלה לחברתה כיון שהיא רק ארוסה ואין ידה כיד בעלה משא"כ אם היא כבר נשואה לו דידה כיד בעלה ונמצא אין הכסף יוצא מרשותו וכדקיי"ל בח"מ סי' רמ"ג דאין אדם יכול לזכות ע"י אשתו לאחר ואולי יש לחלק דדוקא במזכה שלא מדעת הקונה הוא דאינו יכול אבל בנעשית שליח לקבלה עדיף אך זה צ"ע דלא מסתבר לחלק בכך ע"ש. פ"ת שם ג

²¹ כן פירש הרא"ש שם ממה שהקשה שאין זה שום חידוש כיון שעשאתה שליח והי' נתרצית להיות שליח וכו' אף על פי שנעשית לה צרה. ב"י שם באה"ג שם ע

²² מכאן משמע דאין שליח לקבלה צריך שיאמר הן דאפי' קיבל בשתיקה סגי. ח"מ שם ה. ועיין אבנ"מ ה' O

²³ אך מלשון הר"ן בנדרים שם שנתן לה שתי פרוטות משמע דדוקא שנתן לה שתי פרוטות אחת בשביל עצמה וא' בשביל חברתה דאז הוי ראייה שקבלתה פרוטה שני' בשביל חברתה דלא הי' לה לקבל אלא פרוטה אחת אבל מסוגיא דקידושין דמיירי שקדשה בכלכלה של תאנים משמע דאפי' בדבר אחד ואפשר דהר"ן לאו דוקא קאמר שתי פרוטות. וצ"ע. המקנה קונט"א שם

²⁴ ולא אמרינן הואיל ואשה לא ניחא לה בצרה וזו תיעשה צרתה ע"י קידושין אלו לא קבלה הקידושין לשם שתיהן, אלא אמרינן כיון ששתקה קבלה בעד שתיהן ושתיהן מקודשות

²⁵ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ו הלכה כד

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

דף נב:

ו. דגול דידה ... אינה מקודשת ... הא דשדיך הא דלא שדיך

כבר התבאר לעיל דף יג. שגול את²⁶ האשה או גנב ממנה או חמסה, אם שידך תחלה כלומר שדברו בענין שידוכין, ונתרצית לישא אותו²⁷, אף על פי שעדיין לא היו שוין בסך הנדוניא²⁸ כלומר שהיא לא רצתה ליתן לו נידוני' כרצונו,²⁹ ונתנו לה ונטלה ושתקה, או אפילו לא שידך תחלה, ואך אמר לה התקדשי לי בזה, ונתנו לה ונטלה ושתקה, או אפילו לא שידך תחלה וכשאמר לה התקדשי לי בזה ונתנו לידה אמרה הן, הרי זו מקודשת, שבתורת קידושין קבלתו וגזילתה נשאר לה כחוב וצריך לשלם לה³⁰.

אך גול את האשה או גנב ממנה או חמסה בין גול כסף³¹ ובין אם גול חפץ³², ולא נתיאשה³³, ולא השתנה החפץ³⁴. וחזר וקדשה בגול או בגניבה או בחמס שלה, ואמר לה הרי את מקודשת לי בו, אם לא קדם ביניהם שידוכין ונטלה ושתקה אינה מקודשת, שיכולה לומר³⁵ אכן לקחתי אבל כיון שהוא שלי

²⁶ שו"ע ונו"כ שם ב

²⁷ דוקא בדשדיך ונתרצית להתקדש לו עכשיו אבל אם פירשו שלא להתקדש עד זמן פלוני לא מהני שידוכין כה"ג. מהרי"ט ח"ב הא"ה סי' כ"ח נ"ט. באר היטב שם יא

²⁸ רמ"א שם

²⁹ ואם כן עתה שנותן לה קדושין מסתמי' היא מסכים לדבריה שנתן לו נדוניא כמו שהיא חפצה. ח"מ ש ו

³⁰ רמ"א שם

³¹ ואם עשה שינוי מעשה בכסף, והחזירו לקדמותו, וקדשה בהם ושתקה אפילו אם לא היה שידוכין קודם מקודשת כיון שאינו אלא חוב שהרי קנאם בשינוי מעשה. ח"מ שם ה, וב"ש ז

³² ב"ש שם ז

³³ בגול (דידה) ולא שידך אפילו אחר יאוש לא הוה מקודשת כיון דליכא שינוי רשות, מ"ז שם א, אולם בה"מ ד כתב דעל זה קאי דברי הרמ"א בסעי' א שמקודשת מדרבנן. ובב"ש ו כתב שאינה מקודשת שיכולה לומר הין שקלי ודידי שקלי, ועיין באר היטב שם ו

³⁴ אבל אם נתיאשה כבר והוא קנה הגזילה בשינוי מעשה כדין וכהלכה לא גרע מגול דעלמא דמקדשין בו לאחר יאוש ואף על פי שחייב הגולן להחזיר דמים לנגול מ"מ לא עדיף זה מחוב דעלמא דמ"מ החפץ שלו רק שדמים הוא חייב לה. ח"מ שם ה. ב"ש ז

³⁵ וק' הדא דלי' ר"נ משמע דוקא דיכולה לומר אין שקלי משמע הא אמרה דלקדושי שקלה מקודשת ותו א"כ דמצד נאמנות אתינן עלה מה מהני טעם הר"ן דהחכמים אמרו דעתה כמו שיבואר וכו' הא האדם נאמן על עצמו לשווי' התיבא דאיסורא ותו דברים אלו אמורים בשם הרשב"א וכבר הבאתי בשמו דכל דמסתמא אינה מקודשת אפילו בספק אף הגדתה לאו מידי הוא דהוה כנתקדשה בלא עדים ובוה מתורץ באמת אף לו ר"נ שיכולה לומר וכו' ואינם אפי' קדושי ספק שוב אפילו אמרה שקיבלה לקדו' אינם קדו' בעדים ואינם כלום. בית מאיר שם.

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

לקחתני, ולא לשם קידושין לקחתי. ואינה נאמנת לומר שמתחלה קבלה לשם קידושין³⁶.

ואם אחר שבא לידה אמר התקדשי לי בו³⁷, אף על פי שאמרה הן אינה מקודשת, אף על פי ששידך תחלה, שהרי בשעה שאמר לה התקדשי לי בו אינו נותן לה כלום, ומה שנתן לה כבר שלה היה שהחזירו לה ובמה תתקדש, וודאי אינו מועיל שתאמר למפרע שמתחלה קבלה לשם קידושין³⁸.

ואפילו אם אמר בעת הנתינה דמקדש אותה והיא שותקת ואח"כ אמרה הן אינה מקודשת ואינו מועיל שתאמר למפרע שמתחלה קבלה לשם קידושין³⁹.

**ז. ההיא איתתא ... אתא ההוא גברא חטף זוזי מחבריה
ושדא לה אמר לה מיקדשת לי ... לית דחש להא דר'
שמעון דאמר סתם גזילה יאוש בעלים הוי**

כבר התבאר שאם⁴⁰ גזל וקידש בו קודם שנתייאשו הבעלים, אפילו שידך אותה תחלה ונתרצית לו ואמר לה התקדשי לי בזה, סתם גזילה אינה יאוש בעלים ואינו שלו ולפיכך אינה מקודשת, ואינה צריכה גט⁴¹. ואם גנב או חמס⁴² אם ידוע שלא התייאש אינה מקודשת כלל, ובסתם צריכה גט להומרא⁴³.

³⁶ רמ"א שם, דלאו כל כמינה, דשמו חכמים דעתה דלא ניהא לה לאיקדושי בגזל דידה אם לא בדשידך, ואמר לה בשעת נתינה התקדשי לי בו ונטלתו ושתקה, או שלא שידך ואמר התקדשי לי בו ואמרה הן בשעת קבלת הקידושין. לבוש שם, ועיין ח"מ שם ה דהרמ"א קאי ארישא.

³⁷ לא נתבאר אם אחר שבא לידה להדי' בתורת השבה או אפילו השבה בסתם ופרעון בסתם אמרינן מסתמא לשם השבה ופרעון ניתן ואף אם יאמר אחר כך התקדשי לי בו והיא אמרה הן לא מהני מאחר שלא אמר לה בשעת נתינה התקדשי לי. ח"מ שם ז

³⁸ שהרי נתן לה בשתיקה איך תאמר שקבלה לשם קדושין אם הוא לא אמר כלום בשעת נתינה. ח"מ שם ח.

³⁹ כיון דלא אמרה הן בשעת הנתינה כי מסתמא קבלה לשם גזל דידיה או חוב דידיה. ב"ש שם ח

⁴⁰ שו"ע ונו"כ שם א

⁴¹ ועוד אני אומר דהמתמיר בזה להצריכה גט יוציא לעז על מעשה דמהרי"ל וכדאיתא ריש גיטין לענין גט אם צריך השליח לעמוד על כל הגט בשעה שנכתב שאין להחמיר מטעם הוצאת לעז גיטין ראשונים גם רש"ל שם לא הצריך גט כלל. ט"ז שם א

⁴² קשה דבש"ע ח"מ סי' ל"ד סעי' י"ג אית' העובר על גזל של דבריהם פסול מדבריהם כגון חמסנים וכו' ע"ש וק"ל לקמן סעיף כ"א המקדש באיסורי דרבנן מקודשת עיין בה"י וב"ש. באר היטב שם ג

⁴³ עיין ח"מ שם א שהסיק כמ"ז נגד הב"ח דסתם גזילה יאוש, אך בגניבה הביא דעות ותליא בגנב ישראל או כותי והביא דעת הרמב"ם בפ"ו מהלכות גזילה וכן בש"ע סי' שס"ח בח"ה משמע דמחלק בין גזלן כותי לגזלן ישראל וכן הביא הב"ש א מיש"ש פ' הגזול, ובש"ך בח"מ סי' שס"ח שהאריך והעלה דסתם גניבה בישראל יאוש ובעכו"ם לא הוי יאוש. וגזל אפי' בישראל לא הוי יאוש ע"ש

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

אבל אם נתייאשו הבעלים ונודע⁴⁴ שהוא קנה אותו דבר ביאוש⁴⁵, הרי זו מקודשת⁴⁶.
י"א שאפילו אינו אלא יאוש לבד אף על גב דקי"ל יאוש לחוד לא קני, מקודשת⁴⁷
מדרבנן⁴⁸, אפילו לא שידך. וי"א⁴⁹ שמקודשת ודאי מדאורייתא שהרי כשהגיעה לידה
יש כאן יאוש ושינוי רשות, וכיון שקנאתו היא, אף הוא קונה אותה.

ח. ההוא אריסא דקדיש במוזא דשמני ... מאן אחלך ... אנא שקלי נישא שקיל את נישא נישא

היתה לו סחורה⁵⁰ משותפת בינו ובין חברו וחלקה שלא מדעת חברו,
וקידש בחלקו, הואיל וצריכה שומת בי"ד אינה מקודשת, שאין כח לזה
ליטול לעצמו מה שירצה ויניח לחברו מה שירצה⁵¹.

⁴⁴ היינו על ידי עדים שנתיאשו הבעלים מן הנזילה. ח"מ שם א
⁴⁵ אבל אם בשעת קדושין עדיין לא נודע אם נתיאשו אף שאח"כ נודע שכבר היה יאוש קודם הקידושין הוי
ביאוש שלא מדעת. ח"מ שם א, אולם בב"ש ד כתב ונראה אם לא היה יאוש בעת הקידושין לא מהני היאוש
אחר כך לב"ע כיון דבעת הקידושין נתן לה דבר שאינו שלו, ואפילו אם אמר תתקדש אחר היאוש יש לומר
דלא דמי לאומר תתקדש לאחר שלשים יום כיון דבעת הנתינה לאו שלו הוא.
⁴⁶ צ"ע לפי מה שכתב רמ"א בח"מ סי' שנו" סעיף ו' דהכי נהיגו עכשיו להחזיר כל גניבה אפילו לאחר יאוש
ושינוי רשות מכה דינא דמלכות' ע"ש וכ"כ בס"י (ר"ג) ורנ"ט. א"כ אם קדשה בגזל או בגניבה לא הוי קדושין
אף לאחר יאוש ושינוי רשות עיין בה"י וב"ש. באר היטב שם ד
רמ"א שם

⁴⁸ אולם אינו מדאורייתא דלא מקרי שינוי רשות בזה לענין שתהיה מקודשת והטעם דהא בעינן שבשעה שנותן
לה הכסף יהיה שלו באותו הפעם וכאן לא הוי שלו אף על פי דמתיאש דאין יאוש קונה מן התורה וממילא
אין כאן שינוי רשות דאין נקרא שינוי רשות אלא אם מכר (אם) [או] נתן וכאן אין הנתינה כלום דנותן לשם
קידושין ובאמת אין כאן קידושין באותו הפעם על כן כתב שם דמ"מ מדרבנן הוה קידושין דשמא יאוש קונה
מדרבנן זהו הנראה לי בטעם הרא"ש דלשם. ט"ז שם א, ועיין בב"ש ו שהאריך בזה שמדברי הרמ"ה במור
משמע כמ"ז וכתב וי"ל דאירי כאן בגזל אחר היאוש והוא קיבל עליו אחריות או לא הוי ש"ר כמ"ש בח"ה
שם, ועיין בח"ה סימן שצ"ב במור שם מבואר יאוש לבד לא הוי קידושין אפילו מדרבנן אלא ספק קידושין
לפ"ז כאן הוי ספק קידושין מדרבנן ועיין ביש"ש פרק מרובה סי' ז' שם כתב לדעת הרא"ש יאוש קונה מדרבנן
אז הוי קידושי דאורייתא דהוא קונה מחמת הפקר ב"ד ואין קידושין של אחר תופסין בה אלא הואיל לכמה
פוסקים יאוש אינו קונה אפילו מדרבנן לכן הוי קידושי ספק לפ"ז הוי ספק דאורייתא אבל הב"י לא ס"ל
כמהרש"ל דגזל אחר היאוש אף על גב דזוכה מדרבנן מ"מ מדאורייתא צריך להחזיר א"כ מקדש אות' בדבר
שאינו שלו ובד"מ שמע דסבירא ליה עיקר כרי"ו דלא הוי אלא קידושי דרבנן.

⁴⁹ דעת הרמ"ה דס"ל דהוי שינוי רשות גמור במה שבא לידה דהוי שינוי רשות דהיינו קידושין ושינוי באים
כאחת דוגמא לדבר בסוף סי' קל"ט בעינן גיטה וחצרה באים כאחת וכן דעת הרמב"ם שהעתיק כאן לשונו
בסעיף א' שכתב ונודע שקנה אותו דבר ביאוש מקודשת משמע קידושי ודאי והיינו מטעם שינוי רשות. עיין
ט"ז שם וכ"מ לשון הלבוש שלא הזכיר כלל מדרבנן אלא כתב דהוי שינוי רשות. וכ"כ בח"מ ד וכן בבאר היטב
שם וכן משמע להדיא באו"ח תרכט א גבי לולב הגזול דלאחר יאוש אינו יוצא רק משום מצוה הבאה בעבירה
אך חשיב לכם כיון דהוי שינוי רשות ביד המקבל מן הגזול.

⁵⁰ שו"ע ונו"כ שם כח יח

⁵¹ ואם אחר כך בא השותף ונתרצה למעשיו ועדיין לא נתאכלו הקידושין או אפילו נתאכלו יש לדון בזה
למעשה אם נאמר אנלאי מילת' למפרע שבשלו קידש. ח"מ שם לא. ועיין טיב קידושין שם נג שביאר והסתפק

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ואפילו⁵² נתן לה כל הסחורה סתם וידוע שיש בחלקו בה יותר מפרוטה אפילו הכי אינה מקודשת ודאי, דשמא אין רצונה להתקדש רק בכל הסחורה שנתן לה, עד שיאמר לה בפירוש, התקדשי לי בחלקי, שאז אם יש בחלקו שוה פרוטה מקודשת⁵³. וכן אם גילה שהצי הוא של שותפות מקודשת⁵⁴.

ואם הוא דבר שהכל שוה ואין צריך שומת בי"ד אלא זה נוטל אחד וזה נוטל אחד, ונתן לה אחד הרי זו מקודשת.

ט. לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד

הנכנס לבית⁵⁵ חבירו ולקח לו כלי או אוכל וכיוצא בהם, וקידש בו אשה, ובא בעל הבית, אף על פי שאמר לו למה לא נתת לה דבר זה שהוא טוב ממה שנתת לה, אינה מקודשת, שאין זה הוכחה שנתרצה לו הבעל בית, והקנה לו אותו הדבר שלקח⁵⁶, אלא אמרינן לא הקנהו לו, ולא אמר לו דבר זה אלא כדי שלא להתבייש עמו ולזלזלו⁵⁷, והואיל וקידש בממון חבירו שלא מדעת חבירו הרי זה גזל ואינה מקודשת⁵⁸.

אי הוי כיאוש שלא מדעת ועיי"ש מה שהאריך. ובהמקנה קונט"א שם כתב ונראה לפענ"ד דזה תלי' בפלוגתא באחין שותפין שחלקו לקוחות הן אי אמרינן בדאורייתא אין ברירה להחמיר דוקא או אפי' להקל אי"כ יפה כ' הח"מ דהוי ספק קדושין ואם יש בסחורה בחלקו ש"פ עמ"ש לעיל די"ל דהיא מקודשת אם נתרצה על החלוקה דדמי למלוה ופרוטה כנ"ל, ועיין בטיב קידושין שם כתב דבריו תמוהים, דאם כן אף אם מקפיד יהיה ספק קדושין, שאם נפל זה אחר כך בחלקו הרי הוברר הדבר למפרע שזה היה חלקו, ואמאי לא יהיה ספק קדושין שמא יפול זה לחלקו. ועיין בבית שמואל (סי' קלא סק"ד) דאפילו לקולא אין ברירה, עיין בספרי מגן אלה (סי' תמה סק"א), ובאמת מכאן יש להוכיח דדין זה איתא בגמרא מההיא אריסא דקדיש במוזיא דשמכי אמר ליה מאן אחלך, שמזה למדו הפוסקים דין זה, אם כן מוכח דאין ברירה אפילו לקולא, ולא חיישינן לקדושין כלל.

⁵² רמ"א שם

⁵³ לבוש וח"מ שם לב

⁵⁴ דלא סמכה דעתה רק על החצי שלו והוה שוה פרוטה דומיא דהמקדש במלוה ופרוטה דאין דעתו רק אפרוטה

ט"ז שם א

⁵⁵ שו"ע ונו"כ שם יז

⁵⁶ ביו"ד סי' של"א לענין תורם שלא מדעת לא אמרינן כן משום דגבי תרומה חייב לתרום משא"כ כאן שנוטל

לעצמו. ט"ז שם ב

⁵⁷ כתב הריטב"א אפי' אם אמר בל' ניהותא אמרינן משום כסופא. ב"ש שם מד

⁵⁸ היבא דאין הקדושין בעין ביד האשה והוא מגלה דעתו דניחא ליה למפרע לע"ד אין כאן קדושין כלל דמה מהני גילוי דעת היבא דכבר נתאכלו הקדושין, אבל אם הקדושין בעין ביד האשה והוא מוחל בפ"י דליכא למימר משו' כסופא עושה אפשר לומר דמקודשת להבא ולמעשה צ"ע. ח"מ שם ל. ועיין ב"ש נמד הביא שכתב הריטב"א אבל אם הוי גילוי דעת דניחא ליה ולא נתאכל המעות זכה בהו אידך השתא ומקדש בהו משמע מהשתא חלין הקדושין אם הם עדיין בעין ואם יש חשש שאמר מחמת כיסופא לא הוי קידושין אפי' מהשתא ולא כב"ה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

ואם קדשה בדבר שאין דרך בעל הבית להקפיד עליו, כגון תמרה או אגוז, הרי זו מקודשת מספק, דשמוא הקפיד⁵⁹.

ואורח⁶⁰ שיושב אצל בעל הבית ונוטל חלקו וקידש הוי מקודשת, שכבר הקנהו לו בעל הבית שיאכלנו, ושלו הוא. וי"א⁶¹ שאינו רשאי לתת לאחרים⁶² ולפיכך אינו אלא קידושי ספק. ואם יש הרבה על השלחן שלא יחסר עי"ז, או אם כבר כלו לאכול ונשתייר⁶³, הרי זו מקודשת.

י. כיצד אמרו תורם שלא מדעת תרומתו תרומה ... וליקט ותורם שלא ברשות אם חושש משום גזל אין תרומתו תרומה ... שבא בעל הבית ומצאו ואמר לו כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהם תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה היו הבעלים מלקטים ומוסיפים בין כך ובין כך תרומתו תרומה

התורם שלא ברשות⁶⁴, כגון שהיו פירות תלושין ובא אחד ותרמן בלי לשאול רשות מהבעלים, או שירד לתוך שדה חבירו, ותלש משל בעה"ב לקחתם לעצמו, שחשב שבעה"ב⁶⁵ אין מקפיד עליו שיקח ויאכל כרצונו, ותורם מהם

⁵⁹ לבוש שם וח"מ לג וב"ש שם מה דלא כפרישה

⁶⁰ רמ"א שם

⁶¹ מ"ז שם הקשה על דברי הרמ"א תמוה לי מאד האי פסקא דהא איתא בפ' כל הבשר דף צ"ד אין האורחים רשאים ליתן ממה שלפניהם לבנו ולבתו של בעה"ב אלא אם כן נמלו רשות מבעה"ב וכן פסק באור"ח סי' ק"ע יט ואם כן כ"ש שלא ליתן לאחרים שלא ברשות בעה"ב ואמאי יוכל לקדש בזה ועל כן נראה דאין כאן קידושין ודאי אלא ספק כן נראה לי ברור. ועיין ב"ש מו ועיין במגן גיבורים אור"ח קע ס"ק ג שהביא שבשו"ת תשב"ץ ח"ג סי' צ"ה דאין להפקיע הקידושין בכה"ג שבעה"ב אינו מקפיד בזה שהרי זכה בלקיחתו שהי' מהקרואים ומה שאמרו שאין האורחים רשאים ליתן מלפניהם לא מתורת גזל הוא אלא מפני מעשה שהי' ואף שאין רשאים אם נתנו לא הוה גזילה אפילו לא נמל רשות מבעה"ב ע"ש שהאריך וע"כ דינו של הש"ע באהע"ז שם נכון ולא קשה קושיות האחרונים.

⁶² ועיין בדברי המגיה במ"ז. שבב"ח כתב שליתן זה לזה רשאים דאינו מקפיד כיון שזימן אותם וכן כתב הב"י בסו"ט קס"ט בשם ר"י בפי' אלו דברים אבל מי שלא זימן בודאי אין רשאי ליתן לו דמקפיד דהוא כ"ש מבנו שהוא מקפיד אכן נ"ל באם קידש בו בתו של בעה"ב דאיכא תרתי למיבותא אפשר דמקודשת ובוה מיירי רמ"א.

⁶³ שהרי כתבו המ"א וא"ר והביאם המ"ב שם מ דוקא בכה"ג דש"ס שהיתה סעודה מצומצמת ומתבייש בעה"ב כשיחסר להם אבל אם יש הרבה על השלחן שלא יחסר עי"ז רשאים ליתן להם ולפ"ז כ"ש אם כבר כלו לאכול ונשתייר מותר ליתן להם מהשיריים

⁶⁴ רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה ג

⁶⁵ כן משמע בביתאור הגר"א יו"ד סי' של"א סקע"ו שהביא מסרסיא:

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

כדי שיוכל לאכול, וליקט פירות שלא ברשות כדי שיקחם, או שרצה לקנותם ממנו וסבר שבדאי ניהא לי' לבעה"ב ומסכים, וה"ה אם ליקט לצורך בעה"ב ותתם⁶⁶. אם בא בעל הבית וראה שתתם, ואמר לו – כלך אצל יפות – כלומר – היה לך לילך אצל יפות מהן וליתן מהן לכהן. אם היו שם יפות ממה שתתם⁶⁷ תרומתו⁶⁸ תרומה⁶⁹, שהרי אינו מקפיד. וכ"ש אם⁷⁰ אמר לו יפה עשית, או אני מרוצה, דתרומתו תרומה.

ואם לא היו שם יפות אין תרומתו תרומה שלא אמר לו אלא על דרך מיהוי. וכונתו אם מצאת עוד יפות מאלו היית גוזלן. אולם אם פירש ואמר שכונתי שיהי' תרומה, מועיל⁷¹.

ואם בא בעל הבית וליקט והוסיף בין יש לו יפות מהן בין אין לו⁷², תרומתו תרומה.

ואם שתק ולא א"ל כלום, ולא הוסיף⁷³, יש דעות בזה.

⁶⁶ ר"י קורקוס בפ"י ב' ובגזלן כודאי לא מיירי דדין גזלן כ' רבנו בה"א ועוד דבגזלן ודאי מקפיד בעה"ב: אף על גב שגם הוא תתם מן היפות ולא מן הבינוניות ודרך רוב כנ"א לתרום מן הבינוניות דהיינו מן היפות על היפות ומן הרעות על הרעות והוא הלך ותתם הכל מן היפות אפ"ה כיון שגילה בעה"ב דעתו דניהא לי' ואינו מקפיד תרומתו תרומה ולא אמרי' כיון שאמר לו הי' לך לקחת יותר יפות מהן הרי גילה דעתו שאין מרוצה במעשיו שלא עשה כן אלא להודיע לשליח שאין לו לחשוש לגזל. ר"ש תרומות פ"ד מ"ד וכ"כ הריטב"א בקדושין מ"א א':

⁶⁸ כסף משנה ורדב"ז ור"י קורקוס והמ"ז ביו"ד סי' של"א סל"א והגר"א שם כולם פי' דכונת רבנו דלמפרע הוי תרומה וכ"פ במאירי בב"מ כונת רבנו:

⁶⁹ ואף על גב דביאוש שלא מדעת קי"ל דלא מהני ולא אמרי' איגלאי מילתא למפרע שאני הכא דמצוה היא ופירות לאפרושי מיניהו קיימו וכיון דגלי דעתו דניהא לי' הו"ל כאילו שויה שליח מעיקרא. רמב"ן ורשב"א וריטב"א וחי' הר"ן ב"מ כ"ב א' ורש"י בקדושין ג"ב ב' ורבנו יונתן ורחב"ש שם.

⁷⁰ ר"י קורקוס
⁷¹ ר"י קורקוס ושם נסתפק בזה אבל לכאו' ממ"ש שאם בעה"ב מוסיף עליהן מהני אף שאמר כלך אצל יפות ואין יפות מהן נ' דגם כה"ג מהני. דרך אמונה ציון ההלכה שם צח

⁷² גלי דעתו דודאי ניהא לי' וא"כ אפי' אין יפות מהן לא כיון למחות אלא כיון לומר בדרך בדיחותא
⁷³ בשטמ"ק ב"מ כ"ב א' בשם שיטה כ' שתרומתו תרומה אבל ברמב"ן כ' שאם שתק יכול לומר לו לתקוני שדרתיך ולא לעוותי ובה"י ריטב"א החדשות שם כ' דמסתמא ניהא לי' עד שיהא הוכחה דלא ניהא לי' ומל' רבנו שכי' שהרי אינו מקפיד משמע קצת דבעי ראי' שאינו מקפיד ועי' בתוס' הרא"ש שם ובשטמ"ק בשם תוס' שאנץ.

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

וכ"ז דעת הרמב"ם⁷⁴ והשו"ע⁷⁵ שמועיל גילוי דעת לחוד שיהיה תרומה למפרע⁷⁶, אבל דעת רוב הראשונים⁷⁷ שאם לא עשאו שליח אין מועיל כלל גילוי דעתו שיהא תרומה למפרע⁷⁸.

ולדעתם רק אם עשאו שליח ולא אמר לו לתרום מן היפה, והלך ותרם מן היפה מועיל גילוי דעת הנזכר⁷⁹.

ולענין שיהא תרומה מכאן ולהבא, מועיל הגילוי דעת⁸⁰ אף אם לא עשאו שליח. האומר לחברו צא ולקוט לך תאנים מתאנתי, או מלא לך כלכלה זו תאנים מוציא עליהן תרו"מ משל בעה"ב שודאי אדעתא דהכי נתן לו⁸¹.

יא. המקדש בחלקו בין קדשי קדשים בין קדשים קלים אינה

מקודשת

כהן שקידש בחלקו⁸² שחלק עם אחיו הכהנים⁸³ מקדשי קדשים, או מקדשים קלים, אינה מקודשת מפני שלא הותרו אלא לאכילה בלבד⁸⁴.

יב. במעשר שני בין שוגג בין מזיד לא קידש

⁷⁴ וכ"ז דעת התוס' רי"ד בקדושין נ"ב ב' וכן הסמ"ג עשין קל"ד העתיק לשון רבנו וכן הטור יו"ד סי' של"א ועי' בחי' הר"ן עירובין מ"א א'.

⁷⁵ יו"ד שלא לא

⁷⁶ בחזו"א מעשרות סי' ז' סקי"ד כתב שדעת רבנו לא הגענו להבינם וכל הראשונים חלקו ע"ז.

⁷⁷ תוס' וריטב"א ותוס' הרא"ש בעירובין ע"א א' ותוס' ורמב"ן וריטב"א ותוס' הרא"ש ונמוקי' ותוס' ר"י הזקן בקדושין נ"ב ב' וכן בשיטה לא נודע למי שם וכ"כ הריטב"א בכ"מ כ"ב א' בשם הראב"ד ורש"י וכ"ה בריטב"א החדשות ובשטמ"ק בשם הריצב"ש שם וכ"ד הר"ש בתרומות פ"ד מ"ד וכ"כ הפרישה ביו"ד סי' של"א סקמ"ז בשם רבו ועי' במאירי בב"מ וקדושין ועירובין שהביא ב' הדעות

⁷⁸ ואף על גב דאם הוא זכות גמור מהני אף בלא שליחות דוכי' מטעם שליחות וכנ"ל סק"ב ה"מ כשודע שהוא זכות לו אבל כאן שלא ידע שהוא זכות עד אח"כ לא מהני (תה"ד סי' קפ"ח).

⁷⁹ שהוכיח סופו על תחלתו שאף על היפות עשאו שליח

⁸⁰ ריטב"א בקדושין ובב"מ והביא שם בשם רש"י בן וכן בריטב"א החדשות ובשטמ"ק בשם הריצב"ש שם ובשם שיטה וכן בשיטה לא נודע למי בקדושין נ"ב ב' וכ"ה בירו' תרומות פ"א ה"א ויש אחרונים שרצו לפרש גם דעת רבנו דמיירי מכאן ולהבא וכ"נ קצת במל"מ וכ"כ בישועות מלכו ועי' משכנ"י יו"ד סי' ע"א שגם הוא רצה להעמיס בן בדברי רבנו אבל בחזו"א מעשרות סי' ז' סקי"ד לא ניהא לי' בזה וגם לשון רבנו שהרי אינו מקפיד לא משמע בן כלל וכן בחזו"א נחום פ"א מ"א כ' דדעת רבנו דחל למפרע ועי' במע"א שגם הוא הרבה להקשות ע"ז.

⁸¹ תוספתא מעשרות פ"ב ה"ז וכפ"י המ"ב

⁸² רמב"ם הלכות אישות פרק ה הלכה ה

⁸³ דהיינו לאחר שחייבת והקרבת הקרבן כדאיתא בגמ' שאפילו קדשים קלים משולחן גבוה קא זכו.

⁸⁴ ולהלן דף נח יבואר בעוה"ת כהן שקידש בתרומה גדולה ובתרומת מעשר ובבכורים, וכן לוי שקידש במעשר ראשון, וישראל שקידש במעשר עני, הרי זו מקודשת.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת קידושין

מע"ש ממוזן גבוה⁸⁵ הוא⁸⁶, שנאמר (ויקרא כז פסוק ל) 'לה' הוא, בין בירושלים ובין חוץ לירושלים⁸⁷. לפיכך אינו נקנה במתנה, שאינו שלו ונשאר ברשות הראשון⁸⁸, אך השני יכול לאכלו כיוון שנתן לו הראשון רשות, אבל אם פודהו השני אינו מוסיף חומש, שהמע"ש נשאר של הראשון, אא"כ נתן לו הטבל⁸⁹, והמקבל מפריש המעשר⁹⁰.

ואין מקדשין בו את האשה, ואם קידשה בו אינה מקודשת בין בשוגג בין במזיד. לפי שאין לו לעשות בו שאר הפציו, עד שיתחלל⁹¹.

ואין מוכרין אותו ואפי' במע"ש דרבנן ואפי' לקנות בהן ס"ת, ואפי' על דעת שהלוקח יעלהו לירושלים ויאכלהו שם כדינו⁹², אפ"ה אסור⁹³, וגם בדיעבד לא חל המכירה

⁸⁵ ומ"מ דעת רבנו (בפ"ו מביכורים ה"ד) דעיסה של מע"ש חייבת בחלה וכן יוצאין ידי מצה במע"ש וידי אחרונג במע"ש כמש"כ רבנו בפ"ו מחמץ ה"ח ובפ"ה מלולב ה"ב אף על גב דבעי שלכם דכיון דיש לו זכות לאכלו מקרי שלכם לענין זה ויש חולקין בכל אלו. וכן מערבין במעשר שני בירושלים כמש"כ רבנו בפ"א מעירו בין הט"ו וכן בהמת מע"ש בירושלים חייבת בבכורה כמש"כ רבנו בפ"ה מבכורות ה"ט וכ"ז מטעם הנ"ל. דרך אמונה שם קמב

⁸⁶ ומ"מ זכות האכילה שייך לו ואסור לשום א' ליטלו ממנו שזה שלו לענין אכילה ולכן מוסיף עליו חומש כשפודהו דנחשב בעליו וכן מורישו לבניו מה"ט וזכות האכילה דוקא לבניו כדמשמע לקמן רפ"ה כתי' שני של הראב"ד בתו"כ בחקתי פ"ח ה"י וכ"כ הר"ש משנץ שם ובתי' הראשון בראב"ד שם כתב שא"א להורישו ואין היורש מוסיף חומש אבל רוב הראשונים דעתם כרבנו

⁸⁷ ועי' שעה"מ בפ"ו מחמץ ה"ח

⁸⁸ ר"י קורקוס ואו"ש וכן מוכח בירו' ריש מע"ש דקבעי לאוקמי מתני' כר"מ ואפ"ה תנן נותנין מתנה וזוה מיושב מה שנתקשה בזה בתוס' אנשי שם ריש מע"ש ובמשנה ראשונה ועי' בשנו"א פ"ד דמע"ש סוף מ"ג.

⁸⁹ ועיין בכסף משנה בשם ר"י קורקוס וכ"ה בשיטה לא נודע למי ובתוס' ר"י הזקן קדושין נ"ד ב' ובמאירי שם שאף על גב דרבנו פסק לעיל פ"ב ה"י ובכמה מקומות דמתנות שלא הורמו כמי שהורמו דמי כאן אין שייך לומר דנעשה ממוזן גבוה לפני שהורמו כיון דעדיין אין אסורין חוץ לירושלים ואין עליהן קדושת מע"ש. ושיטת רש"י דכיון דק"ל כמי שהורמו א"א לתת במתנה אפי' בטבלו אא"כ נתן לו קודם מירות. כמבואר בעה"ש.

⁹⁰ דכיון שנתן לו בטבלו זכה בו ויכול להפריש המעשרות ואז יהא המע"ש שלו שיצטרך להוסיף עליו חומש כשיפדנו

⁹¹ רמב"ם הלכות אישות פרק ה הלכה ד

⁹² ר"ש ורא"ש ור"י בן מ"צ ועי' בתוס' חדשים

⁹³ מפני שכתוב קדושה במע"ש וזה כיוון המע"ש למכרו ירו' ואף דק"ל כר"מ מ"מ צריך טעם זה דאל"כ לא הי' איסור בדבר אלא שלא חל המכירה ועי' בתוס' ר"י מפריש ע"ז ס"ב ב' שכ' דהא דאין מוכרין ואין ממשכנין אינו אלא מדרבנן משום זלוול אך אפשר דהוא מיירי רק לפי ר' יהודא דממוזן הדייט הוא וצ"ע. דרך אמונה ציון ההלכה שם קצח

הלכות הדף היומי

מסכת קידושין

דהוי ממון גבוה⁹⁴. ואין ממשכנין אותו⁹⁵ ואין מחליפין אותו⁹⁶, ואין מרהינין אותו כלומר שמלוה עליו.

אין נ"מ בין פירות מע"ש לבין מעות מע"ש⁹⁷, או לקוח בכסף מע"ש, וכן החומש שמוסיף כשפודה ממון גבוה הוא.

וי"א⁹⁸ שמע"ש ממון הדיוט הוא ואפשר לקדש בו אשה וליתנו במתנה.

יג. ובהקדש... בשוגג קידש במזיד לא קידש

המקדש בהקדש⁹⁹ של בדק הבית בשוגג הרי זו מקודשת¹⁰⁰, והוא ישלם קרן וחומש להקדש, ויביא אשמו כדין כל מועל בשגגה, ואם קידש בו במזיד אינה מקודשת.

⁹⁴ ואין נ"מ בין בירושלים לחוץ לירושלים ובין מוכר בשווי למוכר בפחות משווי וכ"ז דוקא במוכרו שישאר המע"ש בקדושתו אבל אם מוכרו שיתחלל הקדושה על המעות שיקבל מותר למוכרו חוץ לירושלים (נסתם מכירה הוא שיתחלל עד שיאמר בפירוש שאין רוצה שיתחלל). דרך אמונה שם קנ

⁹⁵ בין מדעתו ובין בע"כ כמו שיתבאר בסמוך הי"ח ובין בשעת הלואתו ובין שלא בשעת הלואתו והטעם מפני שכתוב במע"ש ברכה ואין זו ברכה שיצטרך לתתו למשכון

⁹⁶ דהוי ג"כ כמכירה וג"ז דוקא באופן שישאר המע"ש בקדושתו אבל אם רוצה שיתחלל על המין השני [להסוברים דאפשר לחלל פירות על פירות] מותר

⁹⁷ מנ"ח מצוה תע"ג כדמוכח לקמן פ"ז הי"ט וכן מבואר בר"י קורקוס דלא כצל"ח בפסחים ז' א' שנסתפק בזה ישועות מלכו גור ארי' יהודא סי' י"ג

⁹⁸ רשב"א ב"ק סי' א' וכ"נ בתוס' רי"ד שם

⁹⁹ רמב"ם הלכות אישות פרק ה הלכה ג

¹⁰⁰ ועיין אבהא"ז שם ותמוה לפ"ז בהקדש דבשוגג קידש הרי יצאו לחולין בנמילתה ואיהו כי יהיב לאו דידי' יהיב ואמאי מקודשת, והקשה זה המאירי בקדושין דף י"ב ע"א, ועיי"ש מה שתירץ

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>